Naturskyddsföreningen
Järfälla

Synpunkter Samråd Dnr Svk 2026/3721
Järfälla 2026-10-10

Registrator

registrator@svk.se

Naturskyddsföreningen i Järfällas synpunkter på Svenska kraftnäts samråd avseende ny 400 kV kraftledning mellan Granhammar och Överby. Dnr Svk 2026/3721

Bakgrund

Naturskyddsföreningens Järfällakrets (föreningen) har fått möjlighet att komma in med synpunkter på planer att förstärka Svenska kraftnäts (SVKs) kapaciteten i det regionala elnätet från 200 kV till 400 kV mellan Granhammar i Upplands Bro kommun till Överby i Sollentuna kommun. Föreningen kommer främst att ge synpunkter på de delar som berör Järfälla, men ger även våra synpunkter på dragningen över Stäksön i Upplands Bro, det senare eftersom området berör Görvälnkilen och är ett populärt besöksmål för Järfällabor.

Samverkan med Vattenfall eldistribution

Föreningen ser positivt på att Svenska kraftnät och Vattenfall eldistribution (Vattenfall) går samman och drar sina ledningar parallellt från Stäksön till Överby. Det blir visserligen en bredare ledningsgata, men i stället för två gator blir det en. Det betyder att barrskogen på Sollentuna Häradsallmänning blir mindre fragmenterad och det innebär ett något mindre ingrepp i Järvakilen.

Sammanfattande synpunkter på föreslagna alternativa dragningar

Föreningen är tacksam för att både SVK och Vattenfall beaktat våra synpunkter vid tidigare samråd och inte drar ledningarna över det stora hällmarksområdet i Häradsallmänningens östra del.

Båda de föreslagna utredningskorridorerna går över bevarandevärda naturområden. För att göra så liten skada på de mest värdefulla biotoperna bör närmare studier och ytterligare inventeringar göras för att hitta den lämpligaste dragningen av ledningsgatan.

Utredningskorridor Norra

I det norra alternativet går ledningen över den norra ängen på Stäksön och genom ett lundartat område med gamla ekar och flera hotklassade arter. De lundartade områdena på nordöstra Stäksön har så höga biologiska kvalitéer att de bör bevaras. Här finns flera vedlevande hotklassade svampar som t.ex. narrporing. På och kring den norra ängen på Stäksön häckar flera arter rödlistade fåglar och vid inventering har man funnit nordfladdermus. Naturskyddsföreningen i Järfälla liksom Naturskyddsföreningen i Upplands Bro anser att över Stäksön är den södra utredningskorridoren det enda tänkbara alternativet.

På Järfällas del av utredningsområdet går ledningen över den norra delen av Limpan och precis söder om Lund genom ett äldre bestånd med granskog där bl.a. grangråticka har hittats. Vidare berör ledningen södra delen av Tjäderberget som är en nyckelbiotop med höga naturvärden. Föreningen är av den åsikten att Tjäderberget ska sparas i sin helhet och väljs den norra utbredningskorridoren bör ledningsgatan om möjligt flyttas så den går söder om det gulgröna spåret. Ur naturskyddssynpunkt gör det ingenting om Degermossen berörs av ledningsgatan.

Utredningskorridor Södra

För Stäksöns del är det södra alternativet ett klart mycket bättre val. Problemet är att det för Järfällas del är ett mycket sämre val. Ledningsgatan går över den södra delen av Limpan där det finns gamla ekar och vinklas sedan söder ut in i Knallboda som är en nyckelbiotop med höga naturvärden. En 250 år gammal frisk och högväxt tallskog är i dag en sällsynt och biologiskt bevarandevärd naturmiljö. Redan 1967 avsatte Sollentuna Häradsallmänning Knallboda som ett område skyddat för skogsbruk (reservat) i syfte att bevara den pelarlika gamla tallskogen. 1995 förvärvade Järfälla kommun området och sedan dess har någon typ av skydd för området diskuterats. Trädskiktet utgörs även av gran och lövträd, i örtskiktet ses i vissa delar blåsippa och sårläka. I de nordöstliga lite fuktigare delarna finns de hotklassade svamparna koppartaggsvamp och taggfingersvamp. Området har ett rikt fågelliv. Naturskyddsföreningen motsätter sig att ledningsgatan går genom Knallboda.

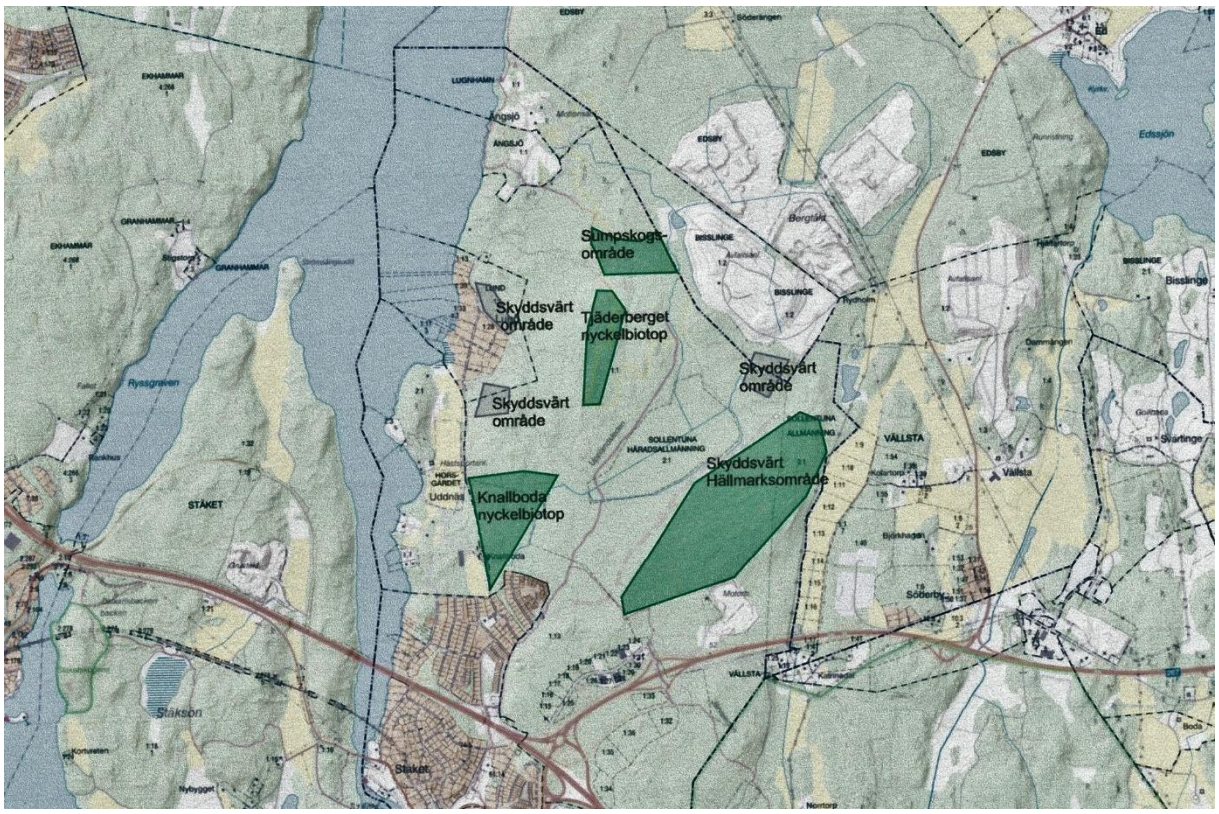

Fig. 1 Områden i Sollentuna Häradsallmänning som Naturskyddsföreningen i Järfälla anser skyddsvärda ur ett biotopperspektiv. De gröna områdena har de största naturvärdena.

För- och nackdelar med de två alternativen

Norra utredningskorridoren är totalt förödande för de lundartade områdena på norra Stäksön och förstör troligen också den sydligaste delen av Tjäderberget med sin mycket gamla hällmarkstallskog.

Södra utredningskorridoren är totalt förödande för Knallboda med dess 250 åriga pelartallskog och fuktiga granbiotoper. En ytterligare aspekt vad gäller Knallboda är att tallarna är höga, vilket troligtvis medför att en hel del tallar även utanför ledningsgatan behöver avverkas.

Naturskyddsföreningen emotsätter sig båda alternativen, men förstår samtidigt att det behövs nya kraftledningar. Det vore därför önskvärt om det går att undersöka någon sorts kompromissalternativ mellan den norra och södra utredningskorridoren, där dragningen av ledningsgatan så gott det går undviker de biologiskt mest sårbara områdena. Föreningen har inget emot att ledningen dras över Degermossen om det behövs för att undvika mer bevarandevärda områden.

Ytterligare naturvärdesinventeringar bör utföras speciellt som Knallboda är dåligt inventerat. Inventeringen bör omfatta fåglar, fladdermöss, mossor, lavar, insekter samt svampar och då i första hand mykorrhizasvampar. Om någon mykologisk inventering utförts under 2026 bör den följas upp under 2027, då svamptillgången i gamla skogar varit mycket sparsam hittills under 2026.

Bygg- och driftfas

Det är av vikt att tillfartsvägar och uppställningsplatser planeras noga för att undvika ytterligare skador på skogen och på de värdefulla naturbiotoperna på Häradsallmänningen. Det är bra om transporterna så långt som möjligt sker på befintliga vägar och i ledningsgatan. Körskador bör i görligaste mån undvikas, vilket kan kräva viss planering.

Det är även av vikt att ta hänsyn till häckande fåglar så att arbetet inte utförs under häckningstid.

Många människor utnyttjar skogen på Häradsallmänningen för avkoppling och motion. I möjligaste mån är det önskvärt att inte blockera spår och välanvända gångstigar. De två längre motionsspåren från Ängsjö samt Upplandsleden och Järvaleden berörs av ledningsdragningen.

Naturskyddsföreningen i Järfälla